

5. Декларація ООН про викоренення насильства проти жінок: офіційний переклад. URL: http://wu.cn.ua/law/vykor_nasylla.pdf. (Дата звернення 07.10.2018 р.).
6. Туляков В.О. Профілактика насильства в сім'ї: проблеми і перспективи. *Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр.* / редкол.: С.В. Ківалов (голов. ред.), М.О. Баймуратов (заст. голов. ред.), Р.Л. Біла [та ін.]; МОН України, ОНЮА. Одеса: Юрид. л-ра, 2003. Вип.18. С. 764-769.
7. Аніщук Н.В. Специфіка розв'язання проблеми гендерного насильства у сім'ї за законодавством України та зарубіжних країн: компаративістський аналіз. *Форум права*. 2008. № 3. С. 14-17.

Дудля Анастасія Петрівна,
студентка

Науковий керівник –
Наливайко Лариса Романівна,
*професор кафедри загальноправових
дисциплін юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України*

ВТОРИННА ПРАВОВА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

В багатьох правових країнах, закріплена в законодавстві система засобів, які мають забезпечити право кожного на безоплатну правову допомогу. В Україні функціонує Закон України «Про безоплатну правову допомогу». Законом для оптимальнішого визначення змісту та обсягу права на безоплатну правову допомогу було здійснено поділ на : безоплатну первинну правову допомогу; безоплатну вторинну правову допомогу.

Теоретики права наголошують на значущості розроблення питання про безоплатну правову допомогу, оскільки реальний та безперешкодний доступ осіб до неї дозволяє на належному рівні забезпечувати права, свободи та інтереси осіб, їх охорону та захист [1].

Попри те, що до зазначених аспектів вже звернулося чимало науковців і практиків, зокрема, П. А. Бойко, Т. В. Варфоломеєва,

В. В. Гвоздій, І. В. Головань, Л. П. Ізовітова, І. С. Мокіна, І. В. Рафальська, О. Г. Яновська та інші, однак питання дотепер залишається гостро дискусійним та актуальним.

Безоплатну правову допомогу надають органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи приватного права, спеціалізовані установи, місцеві центри з надання безоплатної первинної та вторинної правової допомоги громадянам України, іноземцям, особам без громадянства, в тому числі біженцям, які перебувають під юрисдикцією України, коштом державного або місцевого бюджетів [2].

Вторинна безоплатна правова допомога включає захист від обвинувачення; здійснення представництва інтересів осіб в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; складання документів процесуального характеру.

Забезпечення здійснення представництва інтересів суб'єктів права на безоплатну вторинну правову допомогу здійснюватиметься центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги [4].

На думку частини членів Ради адвокатів України управління адміністрування й розподіл фінансування системи безоплатної вторинної правової допомоги має бути вилучено зі сфери повноважень Координаційного центру з надання правової допомоги й передано до компетенції органів адвокатського самоврядування. Серед основних аргументів на користь цього вказується на загрозу втрати незалежності адвокатури та поглиблення її розколу непрозорий порядок розподілу доручень між адвокатами про надання правової допомоги неврахування принципу вільного вибору особою захисника встановлення не викликаних потребою додаткових конкурсів з відбору адвокатів високий рівень адміністративних витрат на утримання апарату системи безоплатної вторинної правової допомоги та інші [5; с. 8-12].

Варто також констатувати, що процедура надання безоплатної допомоги зазначена у Законі «Про безоплатну правову допомогу» [3], а окремі положення щодо цього питання тлумачить Міністерство Юстиції як центральний орган виконавчої влади.

Однак, переважна більшість зацікавлених сторін зі сфери кримінальної юстиції, опитаних під час візитів для збору даних, підтвердили переваги нової системи призначення адвокатів та високо оцінили її, насамперед, за руйнування небезпечних зв'язків між органами кримінального переслідування, прокуратурою, судами, з одного боку,

і адвокатами, з іншої сторони. На думку експертів, нова система істотно зміцнила незалежність адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу. Призначення адвокатів спеціалізованими інституціями чи органами з надання правової допомоги є звичайною практикою в багатьох європейських країнах [6; с. 10].

З врахуванням вищевикладеного можна дійти наступного висновку: доцільним вбачається покращення механізму вторинної правової допомоги з реалізацією сформульованих міжнародними експертами рекомендацій щодо подальшого удосконалення організації та діяльності цієї інституції. Положення законодавства України, які регламентують питання безоплатної вторинної правової допомоги потребують подальшого удосконалення та уточнення.

---

1. Поняття та види правової допомоги в Україні : загальнотеоретичне дослідження : автореф . дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Личко Валерія Сергіївна ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Одес. юрид. акад». – О., 2013. – 24 с.

2. Про безоплатну правову допомогу: Закон України із змінами № 2475-VIII від 03.07.2018. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2011, № 51, ст.577. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>.

3. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2011, № 51, ст.577. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>.

4. <https://minjust.gov.ua/> - Офіційний сайт Міністерства Юстиції.

5. Система безоплатної правової допомоги в Україні поточні проблеми та рекомендації щодо її реформування / Звіт, підготовлений Національною асоціацією адвокатів України: затверджений рішенням РАУ : від 13.11. 2015 р., № 125 – К, : НААУ, 2015. – 15 с.

6. Оцінювання системи безоплатної вторинної правової допомоги в Україні у світлі стандартів і передового досвіду Ради Європи : Звіт, підготовлений в межах проекту Ради Європи «Подальша підтримка реформи кримінальної юстиції в Україні», фінансованого урядом Данії . – К.: Офіс Ради Європи в Україні, 2016. - 96 с.